

(...)

Powód (...) S.A. w B., działający przez pełnomocnika adwokata, złożył w tut. Sądzie pozew skierowany przeciwko pozwanemu M. W., domagając się wydania nakazu zapłaty kwoty 3268,38 złotych (około 730 €) z kolejno obowiązującymi odsetkami umownymi, w postępowaniu nakazowym, na podstawie weksła własnego.

Powód dołączył do akt prawidłowo wypełniony i podpisany weksel własny opiewający na sumę (...),38. Nadto złożył do akt wypowiedzenie umowy pożyczki.

I. Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) S.A. w B. zawarł z pozwanym M. W. w dniu 3 grudnia 2015 r. umowę pożyczki konsumenckiej (nr (...)) w nieznaney Sądowi wysokości². Umowa ta ma charakter standardowy, gdzie w formularzu umowy zawarto warunek zobowiązujący pożyczkobiorcę do wystawienia weksła własnego celem zabezpieczenia roszczeń pożyczkodawcy z umowy pożyczki (...). Pozwany wręczył powodowi podpisany weksel in blanco, który następnie w związku z brakiem spłaty należności przez pozwanego, został przez powoda wypełniony na sporną sumę⁴. Jakkolwiek powód nie przedłożył do akt umowy pożyczki, niemniej Sąd posiada wiedzę o warunku umownym zobowiązującym pożyczkobiorcę do wystawienia weksła celem zabezpieczenia spłaty pożyczki, na podstawie spraw prowadzonych przez powódkę w tut. Sądzie.

Postępowanie nakazowe jest w Polsce bardzo popularnym sposobem dochodzenia roszczenia przez przedsiębiorców i banki, zwłaszcza na podstawie weksła. Powszechnie praktykowane jest przy tym, iż do pozwu dołącza się wyłącznie prawidłowo wypełniony weksel z pominięciem innych dokumentów potwierdzających istnienie stosunku podstawowego – umowy kredytu konsumenckiego. Jak wynika z oświadczenia powoda, złożonego w postępowaniu przed innym Sądem Rejonowym – w B., w okresie od 2005 r. do 2016 r. uzyskał on na tej podstawie około (...) nakazów zapłaty⁵.

II. Przepisy prawa krajowego :

Kodeks postępowania cywilnego (D z.U.2014.101 j.t. ze zm.)

Zgodnie z treścią **Art. (...) kpc**

[..]

§ 2. Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nakazowym na pisemny wniosek powoda zgłoszony w pozwie.

§ 3. Rozpoznanie sprawy następuje na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z treścią **art. 485 kpc**

[...]

§ 2. Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksła,[..] należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości.

[...]

§ 4. Jeżeli nie dołączono oryginału weksła, [..] przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.

Zgodnie z treścią **art. 486 kpc**

§ 1. W razie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, przewodniczący wyznacza rozprawę, chyba że sprawa może być rozpoznana na posiedzeniu niejawnym. [..]

Zgodnie z treścią **art. 491 kpc**

§ 1. Wydając nakaz zapłaty sąd orzeka, że pozwany ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami albo wnieść w tym terminie zarzuty. [..]

Zgodnie z treścią **art. 492 kpc**

§ 1. Nakaz zapłaty z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. [..]

§ 3. Nakaz zapłaty wydany na podstawie weksla, [..] staje się natychmiast wykonalny po upływie terminu do zaspokojenia roszczenia. W razie wniesienia zarzutów sąd może na wniosek pozwanego wstrzymać wykonanie nakazu [..].

Zgodnie z treścią **art. 493 kpc**

§ 1. Pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. [...]

Zgodnie z treścią **art. 494 kpc**

§ 1. Sąd odrzuca zarzuty wniesione po upływie terminu, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zarzuty, których braków pozwany nie usunął w terminie. [...].

1) **Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. 2014. 121 t.j. ze zm.)**

Zgodnie z treścią **art. Art. 385¹ kc**

§ 1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§ 3. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

2) **Ustawa prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. z dnia 11 maja 1936 r. ze zm.)**

Zgodnie z treścią **art. 101 prawa wekslowego**

weksel własny zawiera: 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; 3) oznaczenie terminu płatności; 4) oznaczenie miejsca płatności; 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana; 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu; 7) podpis wystawcy weksłu.

3) Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014. 1497 t.j. z póź. zm.)

Zgodnie z treścią **art. 41** :

Ust.1. weksel [...] konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę "nie na zlecenie" lub inną równoznaczną.

Ust. 2. w razie przyjęcia przez kredytodawcę weksła [...] niezawierającego klauzuli "nie na zlecenie" i przeniesienia takiego weksła [...] na inną osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody przez zapłatę weksła [...].

Ust. 3. przepis ust. 2 stosuje się również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy. [...].

I. Prawo Unii Europejskiej:

1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102EWG (Dz. U. UE I z dnia 22 maja 2008 r. ze zm.)

Zgodnie z treścią **art. 17 ust. 1**

W przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na stronę trzecią, konsument ma prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli jest ono dopuszczalne w danym państwie członkowskim.

Zgodnie z treścią **art. 22 ust. 1**

W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie.

2) Dyrektywa Rady 93/13EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich Dz.U.EU.L z dnia 21 kwietnia 1993 r. ze zm.)

Zgodnie z treścią **art. 3 ust. 1 i 2**

Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.

Zgodnie z treścią **art. 6 ust. 1**

Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Zgodnie z treścią **art. 7 ust. 1**

Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami.

II. Rozważania dotyczące pytania prawnego prejudycjalnego.

Zgodnie z treścią art. 485. § 1 kpc sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli powód dochodzi roszczenia pieniężnego [..], a okoliczności uzasadniające dochodzone żądanie są udowodnione dołączonym do pozwu. [..].

§ 2 Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksła, [..] należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. W razie przejścia na powoda praw z weksła, [..], do wydania nakazu niezbędne jest przedstawienie dokumentów do uzasadnienia roszczenia, o ile przejście tych praw na powoda nie wynika bezpośrednio z weksła [..].

Rozpoznanie sprawy w trybie nakazowym następuje na wniosek powoda (art. 484¹. § 2 kpc). Przy czym, jak przyjmuje się w literaturze prawniczej, wniosek ten jest dla sądu wiążący a sprawy tego rodzaju, nie mogą być rozpoznawane w trybie zwykłym⁶.

Postępowanie nakazowe opiera się więc na założeniu, że podstawa faktyczna roszczenia powoda została w całości udowodniona za pomocą dołączonych do pozwu dokumentów wskazanych w art. 485 kpc, także weksła⁷. Związłe ujął to zagadnienie Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdzając iż „Istnienie tych podstaw (z art. 485 kpc) na tyle uprawdopodobnia zasadność powództwa, że z woli ustawodawcy nakłada na sąd obowiązek wydania nakazu zapłaty, bez dalszego merytorycznego badania zasadności powództwa.⁸”. A zatem decydująca dla wydania nakazu zapłaty, pozostaje wyłącznie ocena prawidłowości wystawienia weksła, wedle przesłanek określonych w przepisach art. 1 i nast. oraz 101 prawa wekslowego. Praktyka orzecznicza oraz literatura prawnicza podkreślają przy tym, iż w postępowaniu nakazowym, opartym na wekslu, kwestia formalnej ważności weksła jest badana przez sąd z urzędu, oceniana jako zasadnicza podstawa wydania nakazu zapłaty (pierwszy faza postępowania nakazowego⁹). W ten sposób realizowany jest obowiązek procesowy sądu ustalenia, zgodnie z treścią art. 486 kpc, czy nie istnieją formalne przeszkody do wydania nakazu zapłaty. Trzeba przy tym podkreślić, iż kryteria odmowy wydania nakazu zamykają się wyłącznie w pojęciach określonych w art. 485 § 2 kpc, które dotyczą „należycie wypełnionego (weksła), którego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości”. Przepis ten rozumiany jest powszechnie, iż na sądzie spoczywa obowiązek wydania nakazu zapłaty na podstawie prawidłowo wypełnionego weksła, z pominięciem treści stosunku podstawowego.

Uproszczony sposób dochodzenia roszczeń, w ramach postępowania nakazowego, pozwala zatem zawęzić powodowi materiał dowodowy do swoistego minimum (weksła), bez potrzeby udowodnienia rzeczywistych podstaw istniejącego roszczenia (np. umowy pożyczki konsumentkiej)¹⁰.

Dopiero w tzw. drugiej fazie postępowania, wywołanego wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dłużnik wekslowy może podnosić zarzuty będące środkiem obrony przeciwko zobowiązaniu wekslowemu, w tym również zarzuty dotyczące tzw. stosunku podstawowego - np. umowy pożyczki (...). Zgodnie bowiem z treścią art. 493 § 1 kpc, pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Jak wynika z powyższej normy, dla konsumenta wnoszącego zarzuty, ważny jest więc nie tylko moment, w którym powinien wnieść zarzuty ale także istotne jest zachowanie określonej formy tych zarzutów. Nadto, zgodnie z treścią art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r.¹² pozwany (konsument) ma obowiązek uiścić trzy czwarte opłaty sądowej od zarzutów.

Prawomocny nakaz zapłaty korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 353² kpc w zw. z art. 494 § 2 kpc). Dodatkowym przywilejem wierzyciela (przedsiębiorcy) jest także to, iż nakaz zapłaty do chwili wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania klauzuli wykonalności (art. 492 § 1kpc)¹³.

Ustawodawca unijny zarówno w dyrektywie 2008/48 Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady (...), jak i w dyrektywie 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.U.E.L 1993 Nr 95,29 ze zm.)¹⁵, wyznaczył wspólne cele w postaci dobrze funkcjonującego rynku unijnego oraz zachowania wysokiego i równoważnego poziomu ochrony interesów konsumenta.

Powyższe cele realizowane są między innymi w art. 5 i 10 dyrektywy (...). Wskazane tam obowiązki informacyjne, których wykonanie powierzono przedsiębiorcy, są ważne dla świadomości konsumenta (z założenia, jako podmiotu słabszego) 16, gdyż dają mu sposobność dokonania oceny pozycji prawnej - ekonomicznej w jakiej znalazł się z kredytodawcą (pożyczkodawcą) i jednocześnie na tej podstawie, podjęcia decyzji czy zamierza ostatecznie wiązać się warunkami umowy sformułowanymi wcześniej przez tego ostatniego¹⁷. Podobne założenia upatruje się w treści art. 3 dyrektywy 93/13.

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wielokrotnie zajmowało się kwestią zapewnienia realizacji warunków określonych w art. 3, 6 i 7 dyrektywy 93/13, a także art. 22 dyrektywy (...). W dwóch sprawach TS wypowiedział się także w kwestii zbliżonej do okoliczności zaistniałych w niniejszej sprawie, a dotyczących nakazów zapłaty¹⁸.

W wyrokach tych Trybunał zajmował się kwestią oceny przepisów krajowych nie zezwalających sądowi rozpatrującemu pozew o nakaz zapłaty na dokonanie oceny z urzędu, - mimo że dysponował on niezbędnymi w tym celu wszelkimi elementami prawnymi i faktycznymi - nieuczciwego charakteru warunku umownego. Okoliczności faktyczne w obu sprawach miały wspólny wątek, mianowicie, sąd krajowy dysponował wiedzą na temat okoliczności zawieranych umów, jak też posiadał dokumenty dotyczące umów (pożyczek konsumenckich)¹⁹.

Okoliczności niniejszej sprawy są jednak odmienne, a to, zdaniem Sądu, rodzi wątpliwość wymagającą zajęcia stanowiska przez Trybunał Sprawiedliwości.

Przedsiębiorca chcący uzyskać nakaz zapłaty przeciwko dłużnikowi ma obowiązek złożyć dokument wekslowy prawidłowo wypełniony. Jak wiadomo, zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, a więc jest oderwane od swej przyczyny prawnej (tzw. causa), stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksla. W polskiej literaturze prawniczej podkreśla się, iż prawo wekslowe różnicuje co prawda zakres zarzutów w poszczególnych sytuacjach wekslowych, ale nigdy nie powoduje to odejścia od abstrakcyjności zobowiązań wekslowych²⁰. To, iż weksel nie traci abstrakcyjnego charakteru tylko dlatego, że nie został puszczonej w obieg, potwierdza także orzecznictwo sądowe²¹.

Z tego względu posiadacz weksla nie musi wykazywać podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała. Kto dochodzi zapłaty jako wierzyciel wekslowy, musi tylko przedłożyć dokument weksla, na który się powołuje, i wykazać swą tożsamość z osobą remitenta²². To z kolei oznacza, iż do przestrzeni prawnej obrotu gospodarczego nie musi się dostać jakakolwiek wiedza o realizowanych bądź nie realizowanych przez przedsiębiorcę obowiązkach wynikających z przepisów o ochronie praw konsumenta.

Umowa pożyczki zawarta między stronami mieści się w zakresie regulacji przepisów dyrektywy (...). Z kolei ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U.2014.1497 j.t., ze zm.) zawiera przepisy służące do transpozycji dyrektywy (...) do prawa wewnętrznego.

Na treść normy art. 485 § 2 kpc należy więc spojrzeć w zestawieniu z regulacją określoną w ostatniej z powołanych ustaw zwłaszcza z jej art. 41. Przepis ten mówi bowiem o dopuszczalności zabezpieczenia roszczeń przedsiębiorcy wekslem wystawionym przez konsumenta. Jednakże dyrektywa (...) nie wspomina wprost o wekslu. Mówi natomiast w art. 17 ust. 1 o sytuacji, w których prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na stronę trzecią, wskazując, iż konsument ma prawo wówczas powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli jest ono dopuszczalne w danym państwie członkowskim.

Wykładnia tego przepisu (art. 17 ust. 1) sugeruje, iż przed konsumentem otwiera się nieograniczona możliwość podnoszenia wszelkich zarzutów z umowy kredytu konsumenckiego łączącego go z następcą prawnym kredytodawcy. Gdyby poprzestać na takiej interpretacji omawianej normy art. 17, to można byłoby stwierdzić, iż art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim spełnia określone w tej normie standardy. Problem jednak polega na tym, iż art. 17 dyrektywy (...), w wersji polskiej, posługuje się pojęciami „prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa”. Trzeba przyznać, iż jakkolwiek zwroty te dają możliwość szerokiej wykładni, zwłaszcza pojęcia „praw kredytodawcy wynikające z umowy” jednakże, w ocenie Sądu, art. 17 dyrektywy (...) daje przede wszystkim podstawę do interpretacji, iż ustawodawca unijny posługuje się wyłącznie pojęciami właściwymi dla stosunku podstawowego, a jak wiadomo nie jest nim stosunek zobowiązaniowy z weksla. A zatem norma ta (art. 17) nie obejmowałaby praw z weksla²³.

Gdyby jednak przyjąć, iż wykładnia art. 17 dyrektywy (...) zmierza wyłącznie do ustalenia, iż konsumentowi przysługuje nieograniczona możliwość podnoszenia zarzutów ze stosunku podstawowego, bez względu na to, z jakiej podstawy prawnej przedsiębiorca wywodzi swoje roszczenie (także z weksla), to w samej rzeczy, sytuacja konsumenta wcale nie stałaby się przez to lepsza, od tej w jakiej znalazłby się, gdyby nie było owego zapisu. Konsument jako wystawca weksla własnego - dłużnik główny, o ile weksel nie był indosowany przez wierzyciela, ma bowiem możliwość zgłaszania zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, niezależnie od istnienia powołanej wyżej normy art. 17 dyrektywy (...). W takim przypadku przepis ten, odwołując się do szeroko rozumianego prawa konsumenta do podnoszenia zarzutów ze stosunku podstawowego, swój praktyczny wymiar odnosiłby wyłącznie do weksli trasowanych lub własnych indosowanych. Taki też zamysł legł u podstaw treści art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim²⁵. Problem jednak polega na tym, iż nadal nie jest rozwiązana kwestia abstrakcyjności zobowiązania wekslowego (ukrywającego stosunek podstawowy), skutecznie chroniona tarczą postępowania nakazowego, przynajmniej do czasu rozpoczęcia drugiej jego fazy (wniesienia zarzutów przez konsumenta). Trzeba także dodać, iż w literaturze prawniczej, nie tylko nie dostrzega się, by zapis art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim pozostawał w sprzeczności z postanowieniami dyrektywy (...), ale wprost można spotkać stwierdzenia o jego (art. 41) zgodności z jej założeniami²⁷.

Odmienność niniejszej sprawy od wskazanych wcześniej spraw z 2012 r. i 2016 r. rozpoznawanych przez TS, sprowadza się więc do tego, iż hiszpańskie sądy krajowe miały w sprawach tych możliwość podjęcia wątpliwości co do treści umów konsumenckich (stosunków podstawowych), gdyż dokumentami tymi dysponowały. Natomiast w niniejszej sprawie, Sąd ma obowiązek dokonać oceny, co prawda także stosunku prawnego, jednakże wyłącznie przez pryzmat prawa wekslowego i tylko tego stosunku dotyczącego. Stosunek podstawowy (pożyczka konsumencka) w niniejszej sprawie jest bowiem usunięty całkowicie w cień na podstawie obowiązującego prawa. Sąd nie ma więc materiału dowodowego na podstawie którego, mógłby powziąć wątpliwości dotyczące tego, czy zrealizowane zostały obowiązki informacyjne wobec konsumenta (art. 5 i 10 dyrektywy (...)), czy umowa nie zawiera nieuczciwych warunków (art. 3 dyrektywy 93/13) itp. Innymi słowy, na Sądzie spoczywa obowiązek dokonania oceny relacji prawnej między stronami, jednakże wyłącznie w zakresie wyznaczonym przez stosunek wekslowy. Co istotne, ocena ta jest zupełna, bo zamyka się w wyjaśnieniu wątpliwości co do treści weksla, zgodnie z polskim porządkiem prawnym.

Wątpliwości Sądu w niniejszej sprawie mają więc charakter piętrowy. Przede wszystkim Sąd dokonując oceny dopuszczalności wydania nakazu zapłaty, wedle treści art. 485 § 2 kpc, musi się zmierzyć z koniecznością ustalenia dopuszczalności podstawy do jego wydania (nakazu zapłaty), a więc dopuszczalnością weksla w obrocie konsumenckim z punktu widzenia założeń dyrektywy (...), zwłaszcza jej art. 17 i art. 22 ust 1, a nadto założeń

dyrektywy 93/13 zwłaszcza art. 3 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1. Jednocześnie niezbędne jest rozwikłanie wątpliwości co do tego, czy samo postępowanie nakazowe prowadzone na podstawie weksla nadmiernie nie utrudnia, czy wręcz uniemożliwia konsumentowi podjęcie obrony praw wynikających z systemu ochrony konsumenckiej, w tym także prawa Unii (...). Przeszkodą dla konsumenta, miałyby być z jednej strony nieujawniona przed sądem warstwa więzi prawnej między nim a przedsiębiorcą - pożyczkodawcą, a także przerzucenie konsumenta całego ciężaru wykazania okoliczności, o których mowa w ustawie o kredycie konsumenckim oraz art. 385¹ kc - przepisów transponujących założenia omawianych dyrektyw.

P. wątpliwości Sądu i wynikająca stąd potrzeba zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości o wykładnię przepisów dyrektyw (...) i 93/13 w jednym pytaniu, jest konsekwencją tego, iż praktyczne znaczenie weksla uwidacznia się dopiero w związku z wydaniem nakazu zapłaty, tzn. w możliwości dochodzenia roszczeń stwierdzonych w wekslu właśnie w postępowaniu nakazowym na podstawie art. 485 § 2 kpc i nast. Zatem zarówno weksel jak i postępowanie nakazowe stanowią funkcjonalną całość normatywną, skrzętnie wykorzystywaną w praktyce obrotu kredytowego z udziałem konsumenta. Dlatego też wątpliwość Sądu dotycząca wykładni dyrektyw musi się wiązać integralnie z art. 485 § 2 kpc i nast., jak też art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim.

Trybunał rozpoznając już liczne sprawy, w których dokonywał oceny przepisów prawa krajowego przez pryzmat art. 6 i 7 dyrektywy 93/13, stwierdzając niedopuszczalność ograniczania sądów krajowych w prowadzeniu dochodzenia w kierunku ustalenia nieuczciwych warunków umów, posługiwał się między innymi kryterium niezbędności dysponowania wszelkimi elementami prawnymi i faktycznymi pozwalającymi na ocenę nieuczciwego charakteru umowy²⁹. W niniejszej sprawie, Sąd nie ma szerokiej wiedzy o okolicznościach w jakich doszło do zawarcia umowy oraz samej treści umów, tym samym nie wie czy zachowane zostały np. obowiązki informacyjne wymagane w art. 5 i 10 dyrektywy (...), a także czy nie została zachwiana znacząco równowaga w umowie pożyczki konsumenckiej oceniana w świetle treści art. 3 dyrektywy 93/13 (odpowiednik art. 385¹ kc). Ma za to wiedzę o stosunku podstawowym, nie mogąc jednak w swym badaniu wykraczać poza tę więź formalną. W ten jednak sposób cały ciężar powoływania się na nieuczciwe warunki umowy, niezachowania warunków informacyjnych przez przedsiębiorcę przerzucone zostają na konsumenta. W ocenie Sądu, dotyka to w regulacje art. 3 i 6 dyrektywy 93/13 a także liczne zapisy dyrektywy (...).

Wskazanie przez ustawodawcę wyraźnej podstawy (dołączenie do pozwu weksla) do wydania nakazu zapłaty, zgodnie z treścią art. 485 § 2 kpc i art. 486 kpc, zawężając jednocześnie ocenę sądu do ustalenia czy zachowano formalne warunki dokumentu wekslowego, budzi istotne wątpliwości co do przydatności tych przepisów z punktu widzenia realizowanych założeń wyznaczonych omawianymi dyrektywami.

W ocenie Sądu, wykładni wymagają więc przepisy dyrektywy (...), zwłaszcza jej art. 17 ust.1 i 22 ust.1, w świetle motywów 9) i 10) tej dyrektywy, oraz art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 pod kątem tego, czy przepisy te nie stoją na przeszkodzie zabezpieczeniu roszczeń z umowy pożyczki konsumenckiej (podlegającej regulacji dyrektywy (...)) za pomocą weksla, o którym mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, oraz przepisom o postępowaniu nakazowym, określonych w art. 484¹ kpc i nast.

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Sądu, dokonanie wykładni powołanych wyżej przepisów dyrektywy 93/13 oraz (...) we wskazanym zakresie bądź szerszym, o ile Trybunał uzna to za stosowne, jest niezbędne dla dalszego kierunku prowadzonego postępowania w niniejszej sprawie i wydania stosownych decyzji rozstrzygających sprawę.

Wykładnia Trybunału pozwoli Sądowi w niniejszej sprawie na ocenę ważności weksla przez pryzmat art. 58 kc (określający przesłanki nieważności czynności prawnych), a nadto pozwoli wyjaśnić czy przepisy o postępowaniu nakazowym na podstawie weksla, ograniczające Sąd wyłącznie do badania dokumentu wekslowego, przerzucając na konsumenta całą inicjatywę dowodową wykazania nieuczciwych warunków umowy czy niezachowania obowiązków informacyjnych przez przedsiębiorcę, nie naruszają treści przepisów art. 22 ust. 1 dyrektywy (...) i art. 6 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, co zwalniałoby Sąd od ich stosowania.

Kierując się powyższym Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Rafał Cebula

1 Wszystkie przywoływane orzeczenia Sądu Najwyższego są publikowane na stronie (...) orzeczenia Sądów Apelacyjnych na stronie orzeczenia.ms.gov.pl

2 Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki karta 7 akt sprawy.

3 Dowód: wiedza znana Sądowi z urzędu, oraz weksel własny karta 6 akta sprawy (zdeponowany w kasie Sądu).

4 Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki karta 7 akta sprawy, weksel własny karta 6 akta sprawy (zdeponowany w kasie Sądu)

5 Dowód: wiedza Sądu powzięta z urzędu przy rozpoznaniu sprawy (na skutek wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty) o sygn. I C 1764/16, przekazanej wcześniej przez Sąd Rejonowy w Bielsku Białej (sygn. I Nc 3067/16).

6 A. M. Kodeks postępowania cywilnego Tom II. Komentarz Art. 367-729, pod red. A. M. (2) i K. W. 2016, str. 552.

7 Por. uchwałę Sądu Najwyższego (dalej SN) z dnia 28 lipca 1993 r., sygn. III CZP 99/93 (wszystkie orzeczenia SN publikowane są na stronie (...))

8 Wyrok Sądu Apelacyjnego (dalej SA) w Ł. z dnia 25 marca 2013 r., sygn. VI ACa 1278/12.

9 Por. postanowienie SN z dnia 14.02.2014 r., sygn. II CSK 291/13, także M. M. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz T. I, Art. 1 – 505³⁸, pod red. M. M., W. 2015, str. (...).

10 Por. wyrok SN z 11 lutego 2015 r., I CSK 133/14; wyrok SN z 8 maja 2014 r., V CSK 376/13, wyrok SN z 25 kwietnia 2013 r., sygn. V CSK 233/12.

11 Por. postanowienie SN z 14.04. 2014 r., sygn. II CSK 291/13.

12 Dz. U. 2014.1025. t. j.

13 Przepisy o postępowaniu nakazowym, były także przedmiotem oceny przez pryzmat zgodności z Konstytucją RP, choć w ograniczonym zakresie i nie przez pryzmat ich zgodności z art. 76 Konstytucji określającego standardy ochrony konsumenta. Trybunał Konstytucyjny w 2006 r., oceniając przepis art. 493 § 3 kpc (dotyczący potrącenia), przy okazji jednak przedstawił ogólną ocenę postępowania nakazowego stwierdzając, iż postępowanie to nie narusza zasady sprawiedliwości proceduralnej i „...ma na celu stworzenie jednolitej procedury, przeznaczonej do szybkiej realizacji roszczeń wynikających z dokumentu o wysokim stopniu pewności. Przewlekłości postępowania nakazowego ma przeciwdziałać sformalizowanie jego drugiej fazy przez ograniczenie procesowych środków obrony pozwanego i możliwości modyfikacji pozwu” - uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 stycznia 2006 r., sygn. SK 55/04.

14 Zwana dalej dyrektywą (...) lub dyrektywą w sprawach umów o kredyt konsumencki.

15 Zwana dalej dyrektywą 93/13.

16 Wyrok Trybunał Sprawiedliwości (dalej TS) z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C., pkt 39; wyrok TS z 14.03.2013 r. w sprawie C-415/11 M. A., pkt 44; oraz wyrok TS z 21.04.2016 r. w sprawie C-377/14 E. R. pkt 63-64, wyrok TS z 4.06.2009 w sprawie C-243/08 P. G., pkt 22.

17 Wyrok TS z 26.02.2015 r. w sprawie M., sygn.C-143/13, pkt 74.

18 Wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C., oraz wyrok TS z 18 02.2016 r., w sprawie C-49/14. (...) SA.

19 Pkt 29-30 wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C.; pkt 14-19 wyrok TS z 18.02.2016 r., w sprawie C-49/14. (...) SA.

20 M. H. K., J. D. System Prawa Prywatnego. Prawo papierów wartościowych, t. 18, red. prof. dr hab. A. S. (1) 2016, str. 209.

21 Np. wyrok SN z 18.01. 2012, sygn. II CSK 296/11.

22 Por. wyrok SN z 18.01. 2012, sygn. II CSK 296/11, wyrok SN z 11.02. 2015 r., sygn. I CSK 133/14.

23 O nieważności weksła decyduje nawet wzmianka na jego dokumencie o warunku czy uzależnieniu zapłaty od istnienia podstawy prawnej (causa), która zachodzi między wystawcą a remitentem A. S. Weksel własny R. nr 6, 1993 r., str. 15.

24 Wyrok SN z 4.06.2003, sygn. I CKN 434/01; wyrok SA w Łodzi z 6.11. 2014, sygn. I ACa 646/14.

25 Komentatorzy podkreślają, iż przepis ten zmierza do ochrony interesów konsumenta przed utratą przysługujących mu uprawnień w razie zaciągnięcia przezeń zobowiązań wekslowych (T. Czech Kredyt konsumencki. Komentarz, Warszawa 2012, str. 411)

26 M. H. K., J. D. System Prawa Prywatnego..op. cit. str. 183.

27 (T. Czech Kredyt.. op. cit. str. 412)

28 Wyrok TS z 21.04.2016 r. w sprawie C-377/14 w sprawie E. R., pkt 50.

29 wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C. 57; wyrok TS z 18.02. 2016 r., w sprawie C-49/14, (...) SA. pkt 14-19; wyrok TS z 4.06.2009 w sprawie P. G., pkt 32.